

پیشانی ایران هر سال چروکتر می شود

پیر شدن جمعیت کشور در حالی صورت می‌گیرد که همگان بر این موضوع اتفاق نظر دارند ولی آن چنان که لازم است فعالیت‌هایی در جهت ازدیاد نسل و فرزندآوری از سوی مسوولان و دولتمردان در جهت تشویق و تمایل زوجها برای فرزندآوری مشاهده نمی‌شود.

پیر شدن جمعیت کشور در حالی صورت می‌گیرد که همگان بر این موضوع اتفاق نظر دارند ولی آن چنان که لازم است فعالیت‌هایی در جهت ازدیاد نسل و فرزندآوری از سوی مسوولان و دولتمردان در جهت تشویق و تمایل زوجها برای فرزندآوری مشاهده نمی‌شود.

به گزارش خبرگزاری فارس از تبریز، مقام معظم رهبری چهار سال پیش در آخرین روزهای اردیبهشت‌ماه، سیاست‌های جمعیت کشور را در ۱۴ بند ابلاغ کردند و در تقویم ملی کشور این روز به نام روز ملی "جمعیت" نامگذاری شد.

امسال هم در روز ملی "جمعیت" ارائه آمارهای مختلف در این روز توسط رجال و بزرگانی که در این حوزه فعال هستند، ذکر شد.

آن چنان که رئیس کمیسیون مطالعات جمعیت دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی اعلام کرد: سالانه حدود ۹۵۰ هزار نفر به جمعیت کشور افزوده می‌شود در حالی که این رقم پیش از این ۲ میلیون نفر بود.

پیر شدن جمعیت کشور در حالی صورت می‌گیرد که همگان بر این موضوع اتفاق نظر دارند ولی آن چنان که لازم است فعالیت‌هایی در جهت ازدیاد نسل و فرزندآوری از سوی مسوولان و دولتمردان در جهت تشویق و تمایل زوجها برای فرزندآوری مشاهده نمی‌شود.

افزایش سن ازدواج جوانان و عدم تمایل آنها به ازدواج کردن، نتیجه سیاست‌های غلط دولتمردانی است که طی دهه‌های مختلف باعث شدند جوانان از تشکیل خانواده منصرف شوند.

وقتی بیکاری همچون بختکی سایه شوم خود را بر سر خیل عظیمی از جوانان گسترده است، چگونه می‌توان انتظار داشت جوانان بیکار بدون هیچ پشتوانه‌ای تشکیل خانواده داده و به فرزندآوری در جامعه کمک کنند.

نگاهی به آمارهای ذکر شده در مرکز آمار ایران نشان می‌دهد، میزان زاد و ولد هر سال نسبت به سال قبل کاهش داشته است.

آمارهای ارائه شده در مرکز آمار ایران، آمار ولادت‌های ثبت شده طی سال‌های ۹۴، ۹۵ و ۹۶ را به ترتیب برابر با یک میلیون و ۵۹۴، یک میلیون و ۵۲۸ و یک میلیون و ۴۸۷ نفر ذکر می‌کند که شاهد کاهش زاد و ولدها در کشور نسبت به سال گذشته هستیم و اگر به همین ترتیب جلو برویم، بحران سالمندی که از اکنون زنگ خطر آن به صدا درآمده است، عواقب جبران‌ناپذیری به دنبال خواهد داشت.

سعید رضایی، جامعه‌شناس و استاد دانشگاه درباره علل و چرایی کاهش نسل و فرزندآوری به فارس می‌گوید: با وجود وضعیت موجود اقتصادی در جامعه، نه تنها جوانان به ازدواج و تشکیل خانواده رغبتی ندارند بلکه جوانان متاهل نیز با وضعیت نابسامان اقتصادی تمایلی برای فرزندآوری بیشتر ندارند.

وی افزود: در حالی که هنوز هم در بسیاری از خانواده‌ها برای داشتن فرزند بیشتر گرایش وجود دارد اما عدم امنیت شغلی، بحران اقتصادی و بیکاری باعث می‌شود که آنها تنها به داشتن یک فرزند یا نهایتاً دو فرزند اکتفا کنند.

این استاد دانشگاه ادامه داد: البته جوانان به حکم غریزه خدادادی و طبیعی وجودی خود دلشان می‌خواهد ازدواج کنند ولی مشکلات حاکم بر جامعه این توان را از آنان گرفته است، مثلاً مشکل مسکن یکی از دغدغه‌های بزرگ و عمده برای تشکیل خانواده است، در صورتی که خانه‌ای اجاره می‌کنند، صاحبخانه‌ها به

زوج‌هایی که دارای دو فرزند یا بیشتر باشند، خانه اجاره نمی‌دهند، بنابراین آنها نیز تصمیم می‌گیرند به داشتن همان یک فرزند قناعت کنند.

رضایی، وجود مشکلات اقتصادی را مهم‌ترین سد و مانع تشکیل خانواده و فرزندآوری زوجین دانست و گفت: برخی از افراد در تربیون‌های مختلف اعلام می‌کنند که بسیاری از جوانان دارای خانواده‌های مرفه هستند و از طریق کمک و مساعدت والدین خود ازدواج کنند، در پاسخ به آنها باید گفت مگر چند درصد جوانان دارای چنین خانواده‌هایی هستند؟ این افراد تنها بخش اندکی از جوانانی هستند که دارای خانواده‌های مرفه‌اند در ثانی مگر این جوانان تا کی می‌توانند زیر پوشش والدین خود باشند.

وی، یکی دیگر از علل کاهش فرزندآوری را چالش در نظام آموزش و پرورش ذکر کرد و یادآور شد: در نظام آموزش و پرورش والدین دچار چالش هستند، خرج و مخارج دانش‌آموزان در طول سال چند میلیون هزینه روی دست والدین می‌گذارد، در مدارس به بهانه‌های مختلف از اولیاء دانش‌آموزان درخواست هزینه می‌شود و در واقع والدین وقتی می‌بینند از عهده تأمین مخارج چند دانش آموز یک جا بر نمی‌آیند، دیگر به فکر فرزندآوری نیستند.

این استاد دانشگاه خاطرنشان کرد: وقتی از سیاست‌های تشویقی در جهت فرزندآوری صحبت می‌شود، اعلام می‌کنند در بخش هزینه‌های درمانی عمل زایمان طبیعی در تمام بیمارستان‌های دولتی و خصوصی رایگان است و ما به جز این سیاست تشویقی دیگری را ننشیده و در جریان آن نیستیم.

وی، اجرای سیاست‌های تشویقی را یکی از بهترین راهکارها در جهت ازدیاد نسل و فرزندآوری توسط خانواده‌ها دانست و گفت: از جمله سیاست‌های تشویقی برای خانواده‌هایی که چند فرزند دانش‌آموز دارند، می‌تواند این باشد که هزینه ثبت‌نام و تحصیل یکی از فرزندان رایگان باشد.

رضایی ادامه داد: به منظور سیاست‌های تشویقی در حوزه بهداشت و درمان نیز می‌توان هزینه‌های درمانی رایگان برای یکی از فرزندان در نظر گرفت و ارائه خدمات تفریحی و امکانات آموزشی نیز تا حدود زیادی می‌تواند، خانواده‌ها را به فرزندآوری مشتاق‌تر کند.

وی، هزینه‌های درمان و بهداشت کودکان را یکی از عوامل بسیار مهم در جهت تمایل به فرزندآوری ذکر کرد و گفت: با وجود افزایش مراکز درمانی به تبع آن هزینه‌های درمانی نیز بسیار افزایش پیدا می‌کند، کودکان تازه متولد شده نیاز به مراقبت و ویزیت ویژه دارند در حالی که هزینه ویزیت پزشکان و تهیه داروهای تجویز شده هر سال افزایش چشمگیر دارد.

این استاد دانشگاه، نتیجه سیاست‌های غلط در مورد فرزندآوری را در جامعه فرزندسالاری ناشی از تک‌فرزندی خانواده‌ها دانست و بیان داشت: متأسفانه در اثر غفلت و بی‌توجهی دولتمردان به موضوع افزایش نسل، اکثر خانواده‌های ایرانی تک فرزند هستند و این به مفهوم فروپاشی خانواده‌ها در آینده و تنهایی بی‌حد و حصر نسل‌هاست، فرزندانی که تا همیشه تنها هستند و خبری از آشنایان و فامیل در نسل آینده وجود ندارد.

وی اضافه کرد: نقص‌ها و خلاء قانونی زیادی در این زمینه وجود دارد و برخی اوقات حرف‌ها و صحبت‌های خیلی زیبایی توسط دولتمردان گفته می‌شود ولی این صحبت‌ها به قانون و اجرا که می‌رسد، می لنگد و جوانان آواره‌تر از گذشته میان صحبت‌ها و وعده‌های جذاب و فریبنده و عمل نکردن به آنها متأسف می‌شوند.

این روزها هنوز هم صحبت و ارائه آمار ریز و درشت در مورد جمعیت استان‌ها و کشور داغ است و جلساتی نیز در استان‌ها برگزار می‌شود. در این راستا جلسه شورای راهبردی جمعیت استان آذربایجان‌شرقی نیز برگزار شد، جلسه‌ای که صرفاً به ارائه آمار پرداخت و البته آماری که در بخش‌های مختلف حاضران جلسه را به نوعی در شک و تردید قرار می‌داد و حتی باعث برخی گمانه‌زنی‌ها در مورد عدد و رقم‌های اعلام شده است.

به هر حال جلساتی از این دست که بدون هیچ راهکار علمی و عملی برای بیان چالش‌ها و معضلات مطرح شده

صورت می‌گیرد، به نظر می‌رسد که دردی از جامعه دوا نمی‌کند.

طبق آماری که احد جودی، مدیرکل ثبت احوال استان اعلام کرد، در سال 96 در کشور به ازای هر هزار نفر جمعیت 18/8 ولادت رخ داده است و استان آذربایجان؛ شرقی بعد از استان‌های تهران، مشهد، شیراز، اصفهان و خوزستان ششمین استان پیر کشور است.

وی در ادامه در مورد روند ثبت ولادت در استان نیز گفت: ولادت در سال 86 در استان آذربایجان؛ شرقی 63 هزار و 156 نفر بوده که این روند تا سال 93 روند صعودی داشته ولی بعد از سال 93 با کاهش ولادت در استان روبه‌رو هستیم.

در سال 95 میزان ولادت در استان آذربایجان؛ شرقی 69 هزار و 731 نفر و در سال 96 نیز این آمار با کاهش 3/3 درصدی به 67 هزار و 418 نفر رسیده است.

در مورد ازدواج نیز آمارها حاکی از آن بود که بیشترین ثبت ازدواج در سال 87 صورت گرفته است و از سال 88 روند ازدواج در استان کاهش یافته است، به طوریکه نرخ ازدواج در سال 95 رقمی برابر 35 هزار و 565 فقره ازدواج را نشان می‌دهد و سال 96 با کاهش 13/2 درصدی، رقم 30 هزار و 863 فقره ازدواج ثبت شده است.

آن چنان که مدیرکل ثبت احوال تجزیه و تحلیل می‌کرد، در مقابل بحث طلاق از سال‌ها پیش روند افزایشی داشته است به طوریکه در سال 86 از هر 10/6 ازدواج یک طلاق وجود داشت ولی در سال 96 از 3/5 ازدواج یک مورد طلاق ثبت شده است.

بنابه گفته وی، طلاق براساس طول مدت ازدواج نیز در استان در عرض یک سال از زندگی مشترک 12/8 درصد بوده و 50 درصد ازدواج‌ها زیر پنج سال اول ازدواج به طلاق منجر شده است.

جودی ادامه داد: در استان آذربایجان؛ شرقی 13/2 درصد کاهش ازدواج رخ داده و 1/7 درصد طلاق نیز کاهش داشته است.

پیر شدن جمعیت کشور در حالی صورت می‌گیرد که همگان بر این موضوع اتفاق می‌نظر دارند ولی آن چنان که لازم است فعالیت‌هایی در جهت ازدیاد نسل و فرزندآوری از سوی مسئولان و دولتمردان در جهت تشویق و تمایل زوج‌ها برای فرزندآوری مشاهده نمی‌شود.

وقتی با دولتمردان صحبت می‌شود، از سیاست‌های تشویقی برای فرزندآوری مقالات عریض و طویل تحویل می‌دهند ولی در عمل از سیاست‌های تشویقی خبری نیست، عموم شهروندان بدون توجه به سیاست‌های تنبیهی یا تشویقی، آن قدر در پیچ و خم مشکلات اقتصادی غرق شده‌اند که وقتی از فرزندآوری صحبت می‌شود، با صراحت اعلام می‌کنند که برای تأمین هزینه‌های همین یک فرزند خودمان هم مانده‌ایم و نمی‌توانیم آن را تأمین کنیم، با این حال چگونه می‌توانیم به تعداد فرزندان بیشتر فکر کنیم؟

گزارش از معصومه درخشان